

 Artikkelit

Ajan hallinta ja tiivistyminen journalismissa

Artikkelissa arvioidaan journalismin suhdetta aikaan kolmen ulottuvuuden kautta. Ensimmäisellä ulottuvuudella käydään läpi tutkimuksia, joissa on eritelty journalistisia esityksiä suhteessa menneeseen, nykyhetkeen ja tulevaisuuteen. Toinen ulottuvuus koskee journalismin sisäisiä aikarytmejä ja sitä, miten journalistisessa työprosessissa pyritään hallitsemaan aikaa sekä toimittajien kokemuksia aikapaineista. Kolmanneksi pohditaan journalismin ja mediainstituution suhdetta yhteiskunnan erilaisiin aikarytmeihin. Näitä kolmea ulottuvuutta on tarkasteltu yleensä erikseen, ja artikkelin tavoitteena on nivoa ne yhteen, jotta saisimme monipuolisemman kuvan journalismin suhteesta aikaan. Artikkelitukeutuu Barbara Adamin jaottelemaan ajan tavaroitumisesta, tiivistymisestä, hallinnasta ja kolonisoinnista modernissa ja myöhäismodernissa yhteiskunnassa. Artikkelin lopussa pohditaan kysymystä, onko journalismi menettämässä aiemman roolinsa yhteiskunnallisen elämän aikatauluttajana ja tahdistajana.

AVAINSANAT: Journalismi, media, aika, uutiset, ajan sosiologia.

Kiireestä on tullut yksi suurimmista uhkista journalismille, väittävät monet toimittajat ja tutkijat. Uutismedioiden lisääntynyt kilpailu, monimediaympäristö ja ennen kaikkea internetin yhteisöpalvelut näyttävät panevan toimittajat ahtaalle. Uhattuna ovat niin toimittajien motivaatio, terveys kuin journalismin laatuakin (esim. Jyrkiäinen 2008, 36, 83–84; Rosenberg & Feldman 2008). Nykyjournalismin kriitikoiden mielestä nopeudesta ja välittömyydestä on tullut tiedonvälityksen ideaaleja, jotka ovat syrjäyttäneet luotettavuuden ja toimittajien eettisen harkinnan (Ramonet 2001).

"Tarvitaan paljon ja enemmän – nopeasti, nopeammin, heti!" MTV3:n uutistoimittaja kuvaa osuvasti nykyistä journalistista työtahtia, jonka netti on muuttanut hektiseksi. Uutinen versioidaan, ja versioijan on oltava moniosaaja. – – Mediateollisuuden liukuhihnalla syntyy vauhdikkaasti palstoja ja minuutteja – volyyymiä. Kuka hihnan ääressä enää ehtii penkomaan vaalirahavirtoja? (Paajanen 2010.)

Siirtyminen deadline-maailmasta online-aikaan on epäilemättä muuttanut journalismia ja toimittajien työtä. Toimittajien kokemukset kiireestä käyvät myös yksiin työelämän muutoksia koskevan tutkimuksen ja yhteiskunnallisen keskustelun kanssa:

aikataulupaineet ja stressi ovat keskeisiä työtä kuormittavia tekijöitä. Thomas Hylland Eriksen (2001) puhuu hetken tyranniasta, jossa erilaiset ”aikaa säästävät” informaation tallentamisen ja viestinnän välineet ovat tehneet ajasta yhä vahvemmin rajallisen luonnonvaran. Kiinnittyminen nykyhetkeen määrittää olemistamme ja tätä olemista puolestaan jatkuva kiire. Populaarikirjallisuudessa puhutaan ”aikasairaudesta” (Honore 2008) ja kehoitetaan hidastamaan tahtia.

Manuel Castellsin (1996; 2009) mukaan nykyhetkestä, presensistä on tullut kaiken toiminnan keskipiste. Kausaliteetti ja kronologia ovat menettäneet merkitystään ja ajasta on tullut ”ajatonta aikaa” (*timeless time*). Castellsin perustaa näkemyksensä erityisesti viestintäteknologian kehitykseen. Aikanaan lennättimen ja puhelimen kehitys tekivät ihmisten välisen kommunikaation osittain riippumattomaksi paikasta. Television avulla voimme seurata maailman tapahtumia reaaliaikaisesti. Tietoverkkojen ja virtuaalitekniologioiden avulla voimme puolestaan hankkia tietoa ja osallistua viestintään yhä nopeammin ja tehokkaammin. Maailmanlaajuisen tietoverkon avulla kurotamme kohti reaaliaikaisuutta. Ajan ja paikan esteiden voittaminen tekee nykyhetkestä itseriittoisen: suuntaudumme kohti ”ikuista presenssiä”. Castellsin (2009, 50) mielestä ”verkostoyhteiskunnan ajattomalla ajalla ei ole menneisyyttä ja tulevaisuutta”.

Castellsin ”ajaton aika” on rinnakkainen hänen verkostoyhteiskuntaa kuvaavalle ”virtojen tila” -käsitteelle. Molemmat termit korostavat ajan ja paikan käsitteiden muutosta globaalin kapitalismin ja uusien viestintäteknologioiden jäsentämässä yhteiskunnassa, jossa paikka on irtautunut fyysisistä kahleistaan ja aika puolestaan tyhjentyneen menneestä ja tulevasta. ”Verkostoyhteiskunnan ajattomalla ajalla ei ole menneisyyttä ja tulevaisuutta. – – Aikaa tiivistetään nanosekunneiksi niitä varten, joille aika on rahaa.” (Emt., 50.)

Aika on keskeinen mediaa, varsinkin journalismia jäsentävä olottuvuus. Tästä huolimatta ajan merkitystä ja aikakäsityksiä on tutkittu suhteellisen vähän. Lukuun ottamatta joitakin kiinnostavia analyysejä viestintäteknologian historiasta (esim. Innis 1951; Kern 1983), aika-tilasuhteiden merkityksestä suhteessa erilaisiin tapoihin ymmärtää viestintä (Carey 1989) tai radion ja television roolista ihmisten arjen ja ajankäytön jäsentäjänä (esim. Scannell 1996; Silverstone 1994), aika on jäänyt viestinnän ja median tutkijoille jonkinlaiseksi itsestäänselvyydeksi. Journalismin tutkimuksessa-kin aihetta on käsitelty suhteellisen vähän (ks. kuitenkin Groth 1960; Roscho 1999 [1975]; Schlesinger 1977; Tuchman 1978; Ekeckranz & Olsson 1994; Bell 1995; Nylund 1995; Patterson 1998; Väliaverron 1996 ja 2003; Franciscato 2005; Barnhurst 2009; Rantanen 2009).

Viestinnän tutkimuksessa ajan merkitystä lienee eksplisiittisimmin käsitellyt Harold Innis. Innisin perusajatus oli, että kulloinkin käytössä olevat viestintävälineet muokkaavat olennaisesti yhteiskuntaa ja sen kulttuuria. Hän jaotteli kulttuurit kolmeen aikakauteen: puheviestinnän, painoviestinnän ja sähköisen viestinnän aikaan. Innis oli kiinnostunut erityisesti tilan ja ajan suhteista viestinnän kehityksessä. Vanhin eli suullisen viestinnän aikakausi oli tilan suhteen rajattu, kun viestit kulkivat vain suusta suuhun. Kirjallisen viestinnän kehittyminen avasi mahdollisuuden asioiden tal-

lentamiseen ja säilyttämiseen. Mutta koska kirjoitukset tallennettiin aluksi raskaisiin materiaaleihin, kuten kiveen tai saveen, niitä oli hankala kuljettaa paikasta toiseen. Varhaiset kulttuurit olivat Innisin mukaan ajallisesti vinoutuneita (*time-biased*): ne suosivat perinteisiä tapoja, järjestystä ja jatkuvuutta. Sähköinen kulttuuri puolestaan erotti ajan ja paikan toisistaan, sillä sähköä hyödyntävien viestinten avulla voitiin viestiä vaivattomasti yli maantieteellisten rajojen. Innis kutsuu sähköistä kulttuuria tilallisesti vinoutuneeksi (*space-biased*): tieto ja viestintä irtautuvat paikasta ja viestintä suuntautuu nykyhetkeen ja tulevaisuuteen (Innis 1951; Seppänen & Väliverronen 2012, 55).

Toinen viestinnän tutkimuksen keskeinen hahmo, James Carey, puolestaan sai vaikutteita Innisiltä kehitellessään näkemystään viestinnästä rituaalina. Hänen *Communication as Culture* -esseekokoelmansa yksi luvuista on omistettu Innisille. Carey kehitteli viestinnän rituaalista näkökulmaa vaihtoehtona hallitsevalle ajatukselle viestinnästä siirtona. ”Rituaalinen näkemys viestinnästä ei suuntaudu viestien laajentamiseen tilassa, vaan yhteiskunnan ylläpitämiseen ajassa; ei informaation välittämiseen, vaan jaettujen käsitysten representointiin” (Carey 1989, 18). Olennaista Careyn ajattelussa oli se, että hän näki uutisen pikemminkin draamana kuin informaationa (emt., 21). Uutiset siis tarjoavat areenan, jolla yhteiskunnalliset voimat ja toimijat ottavat mittaa toisistaan tiettyinä historiallisena hetkenä.

Toimittajien kokemukset journalismin tempon kiihtymisestä, elämäntaito-oppaiden neuvot ajanhallinnasta tai Castellsin tapaisten aikala diagnostiikkojen hieman mystifioiva kuvaus ajan riennosta puhuttelevat varmasti monia. Tässä tekstissä asetan ne kuitenkin kriittiseen tarkasteluun nivomalla yhteen ja arvioimalla journalismin ja median aikasuhteesta tehtyä tutkimusta.

Lähestyn journalismin aikasuhdetta kolmesta erilaisesta näkökulmasta. Ensimmäinen koskee journalismin aikaorientaatiota ja tapaa representoida aikaa. Kysymys on siitä, miten journalistisissa esityksissä nivotaan yhteen mennyttä, nykyhetkeä ja tulevaa. Toisesta näkökulmasta tutkitaan journalismin sisäistä ajanhallintaa eli sitä, miten journalistisissa työprosesseissa hallitaan aikapaineita ja hallinnoidaan aikaa. Kolmannessa näkökulmassa katse siirretään journalismin sisältä sen ulkopuolelle: mikä on journalismin ja median suhde muun yhteiskunnan aikakulttuureihin ja -rytmeihin? Lopuksi esitän kysymyksen, onko journalismi menettämässä aiemman roolinsa yhteiskunnallisen elämän tahdistimena. Ennen kuin käsittelen tarkemmin median ja erityisesti journalismin tapaa jäsentää aikaa, otan vauhtia yhteiskuntateoriasta.

Aika yhteiskuntateoriassa

Yhteiskuntateoreettisessa keskustelussa aikakäsitysten muutos on saanut yhä keskeisemmän roolin yhteiskunnan tulkintahorisonttina (esim. Adam 1990; Castells 1996; Giddens 1992; Harvey 1989; Lash & Urry 1994; Nowotny 1994; Virilio 1998 ja 2000). Samalla kun ajasta on tullut yhä keskeisempi käsite yhteiskuntateoriassa, ajan luonnollisuus ja itsestäänselvyys on kyseenalaistettu. Sosiologisen aikakäsityk-

sen mukaan kaikki aika on sosiaalista aikaa (esim. Adam 1990). Kyse ei toki ole aivan uudesta asiasta, sillä jo Durkheim pohti ajan sosiaalista luonnetta ja teki erottelun luonnolliseen ja yhteiskunnalliseen aikaan. Mekaanisten kellojen rakentaminen ja kellonajan käyttöönotto vähitellen 1300-luvulta lähtien merkitsi alkusysäystä ihmisten suunnitteleman ja hallinnoiman ajan läpimurrolle. Samalla olemme irrottautuneet yhä enemmän luonnon hallitseman ajan rytmeistä. Moderni maailmanaika alkoi heinäkuun alussa 1913 kun ensimmäinen aikasignaali lähetettiin Eiffelin tornista ympäri maailman. Sen avulla synkronoitiin aika globaalisti (Adam 1995, 114).

Ajan historiaa ja käsitteellistämistä tutkinut sosiologi Barbara Adam (2003) erottaa neljä piirrettä, jotka jäsentävät suhdetta aikaan modernissa tai myöhäismodernissa yhteiskunnassa. Ne ovat *ajan tavaroituminen*, *ajan tiivistyminen*, *ajan hallinta* ja *ajan kolonisointi*. Nämä tendenssit jäsentävät myös viestintäteknologian ja journalismin kehitystä, vaikka Adam ei suoranaisesti juuri näitä kysymyksiä käsittelekään.

Ajan tavaroituminen liittyy olennaisesti aikaa koskevien käsitysten muuttumiseen kellonajan käyttöönoton jälkeen. Perinteisen kristillisen käsityksen mukaan kaupankäynti ajalla oli syntiä, sillä aika oli Jumalan lahja ihmisille. Tämä käsitys oli kuitenkin jarru kapitalistisen talouden kehittymiselle. Uusi käsitys sai muotoilunsa Benjamin Franklinin kuuluisassa sitaatissa ”aika on rahaa”. Kun aika on rahaa, se merkitsee sitä että aika maksaa rahaa, joten sitä ei kannata tuhlaata, ja että ajalla on mahdollista tehdä rahaa. Piirongin laatikossa makaava laiska raha ei tuota, mutta kun se lainataan toiselle korkoa vastaan, se tuottaa omistajalleen rahaa joka viikko, kuukausi ja vuosi. Tehdyn työn hinnoittelu työajan mukaan toi vastaavasti uuden elementin ajan tavaroitumiseen. Sitä mukaa kun ajan hinnoittelu on viety yhteiskunnassa yhä pidemmälle, muusta kuin palkkatyössä tai työvoiman välittömään uusintamiseen käytetystä ajasta on tullut jonkinlaista hukka-aikaa. Tämä rahan määrittämä ajan moraalitalous tuottaa erilaisia yrityksiä määritellä uudelleen aikaa. Yksi tällainen esimerkki on puhe ”laatuajasta”, jota kiireiset uravanhemmat viettävät lastensa kanssa. Lisäksi on alettu puhua ajan hidastamisesta (*slow life, down shifting*).

Ajan tiivistyminen on yksi seuraus ajan tavaroitumisesta. Kun aika on rahaa, nopeus on valttia. Laiskaa rahaa on piiskattava yhä nopeampiin tuottotavoitteisiin, puhumattakaan siitä, että se saisi jäädä yön yli nukkumaan. Adamin mukaan ajan tiivistymiseen modernin yhteiskunnan teollisessa tuotannossa ovat vaikuttaneet esimerkiksi uusien koneiden käyttöönotto, tuotannollis-taloudelliset järjestelyt, kuten taylorismi ja fordismi sekä myöhemmin, jälkimoderniin yhteiskuntaan siirryttäessä materiaa-livirtojen ja tuotteiden jakelun tekniikat (*just-in-time*) ja joustavat työaikajärjestelyt (Adam 2003).

David Harvey lienee yksi ensimmäisiä yhteiskuntateoreetikkoja, joka käsitteli ajan ja tilan tiivistymistä ja sen yhteiskunnallisia seurauksia kirjassaan *The Condition of Postmodernity* (1989). Harvey liittää kehityksen kapitalismin kriisiin. Tavarantuotannon ja kulutuksen syklien lyhentymisen lisää pääoman tuottoa. Kulutusta lisätään nopeasti vaihtuvien muotien ja kertakäyttöisiksi suunniteltujen tuotteiden avulla.

Filosofi Paul Virilio (1998 ja 2000; ks. myös Adam 2003) on erottanut kolmen aikakautta ajan tiivistymisessä. Ensimmäinen kausi 1800-luvulla mahdollisti ajan tiviistä-

misen uusien liikennevälineiden, kuten junien, autojen ja lentokoneiden avulla. Tämä lyhensi radikaalisti matkustamiseen käytettyä aikaa. 1800-luvun lopulta lähtien viestintäteknologioiden kehitys on tuottanut toisen suuren murroksen suhteessa aikaan. Esimerkiksi lennätin, puhelin, radio ja televisio muuttivat radikaalisti ajan ja paikan sidoksia. Lennätin erotti liikenteen ja viestinnän toisistaan. Nykyisin satelliitit, globaalit tietoverkot, matkapuhelimet ja kannettavat tietokoneet mahdollistavat sen, että ihmiset eri puolilla maapalloa voivat olla yhteydessä toisiinsa tai seurata samoja tapahtumia ja reagoida niihin samanaikaisesti.

Samalla tapamme kokea aika on muuttunut. Koska olemme tottuneet siihen, että voimme ladata dokumentteja ja lähettää sähköposteja tietokoneella muutamassa sekunnissa, pienikin viivästys voi saada meidät raivon partaalle. Vaikka vielä näiden viivästystenkin jälkeen tiedonsiirron nopeus on moninkertainen verrattuna muutama vuosi takaiseen, olemme jo niin tottuneet uusiin nopeuksiin, että pidämme niitä itsestäänselvyytenä, ikään kuin saavuttuna etuna.

Kolmas ja kaikkein tehokkain ajan tiivistämisen muoto, joka nyt 2000-luvun alussa etenee nopein harppauksin, on geeniteknologia. Geenitutkimuksen kehitys on tehnyt – ainakin potentiaalisesti – mahdolliseksi tiivistää vuosisatojen tai -tuhansien kehityskulkuja. Geeniperimän kartoitus ja muuntelu tekevät mahdolliseksi jalostaa nopeasti uusia ominaisuuksia kasveihin ja eläimiin, mikä perinteisin jalostusmenetelmin vei sukupolvien ajan. Geneettinen muuntelu toteuttaa tavallaan ajan hallitsijan unelman, kun tiede ja tekniikka kontrolloivat niin luonnon tuotteita kuin prosessejakin ajassa ja paikassa pyrkien tuottamaan nopeita muutoksia tiettyihin haluttuihin ominaisuuksiin. Samalla tavoin kuin liikenteen ja viestintäteknologian kehityksessä, myös ongelmat ja riskit ovat lisääntyneet nopeuden myötä.

Ajan hallinta liittyy osin edellä kuvattuihin kehityspiirteisiin. Kysymys on esimerkiksi uusien, standardoitujen ja osin globaalien aikarytmien kehittämisestä luonnon rytmien rinnalle. Tämä merkitsee joissakin tapauksissa prosessien hidastamista, jotta niihin voidaan sopeutua ja niitä voidaan käyttää hyväksi optimaalisella tavalla. Adam käyttää esimerkkiä ruoan tuotannosta. Tuotannossa ei pyritä pelkästään siihen, että esimerkiksi kasvit tai eläimet kasvavat nopeammin myytäviksi ja syötäviksi. Kasvien jalostuksessa ja tuottamisessa on otettava huomioon myös varastoinnin, kuljetuksen ja jakelun tarpeet ja rytmittävät ajankäyttö sopivalla tavalla, jotta koko ketju tuotannosta kuluttajille saadaan optimoitua.

Virilion tavoin Adam korostaa, että lisääntyvällä ajan tiivistämisellä ja hallinnalla on ristiriitaisia ja paradoksaalisia seurauksia. Kun erilaiset tapahtumat, organisaatiot ja prosessit linkittyvät toisiinsa maailmanlaajuisissa tietoverkoissa, näistä verkostoista tulee myös entistä haavoittuvampia. Tiedonvälityksen nopeuteen on rakennettu sisään oletus myös nopeasta, jopa välittömästä reagoinnista saapuviin viesteihin. Tämä koskee niin poliittisia päätöksiä tekeviä hallituksia ja viranomaisia kuin kansalaisia tai kuluttajia. Mahdollisuus tehdä väärä päätös on todennäköisempää, jos ei ole enää mahdollisuutta miettiä asiaa ”yön yli”.

Adamin esimerkki paradoksaalisesta kehityksestä on osakemarkkinat. Osakemarkkinoiden rinnalle kehittyneet futuurimarkkinat eivät koske osakekaupan tavoin tava-

roita vaan aikaa. Futuurimarkkinat ovat eräänlaista vedonlyöntiä osakemarkkinoiden kehityksestä. Siinä missä tavaroiden myyminen ja ostaminen vaativat taloudelta ja rahoitusmarkkinoilta tiettyä vakautta, spekulointi ja kaupankäynti ajalla edellyttävät vaihtelua ja muutoksia: mitä suuremmat muutokset, sitä paremmat mahdollisuudet tehdä rahaa. Uusien sijoitustuotteiden käyttöönottoa on pidetty myös yhtenä syynä vuonna 2008 alkaneeseen finanssimarkkinoiden kriisiin ja sen jälkeiseen maailmanlaajuiseen talouslamaan.

Verkottuneessa reaaliaikaisen tiedonvälityksen maailmassa myös perinteiset tapahtumien syy-seuraussuhteet voivat menettää merkitystään. Uudet ajalliset periaatteet kuten välittömyys, samanaikaisuus, muuttuvuus ja epävarmuus ovat nousseet niiden rinnalle. Ne jäsentävät yhä enemmän elettyä todellisuutta myöhäismodernissa yhteiskunnassa, jossa ihmiset työskentelevät tietoverkoissa, lähettävät sähköposteja, ostavat osakkeita tai katsovat televisiota.

Ajan kolonisointiin sisältyy Adamin mukaan kaksi ulottuvuutta. Niistä ensimmäinen, kolonisointi ajassa liittyy siihen, miten länsimainen kellonaika ja tavaroitunut aika on menestyksellisesti viety myös muihin maapallon kolkkiin. Modernin, edistykseellisen ja sivilisoituneen kaltaiset määreet korostavat kapitalismille tyypillistä suhtautumista aikaan. Kolonisointi ajassa puolestaan tarkoittaa menneisyyden ja tulevaisuuden määrittelyä ja tulkintaa. Adam viittaa arkeologian, historian, tähtitieteen ja geologian kaltaisiin tieteenaloihin, jotka jatkuvasti määrittelevät uudelleen menneisyyttä.

Giddens (1999) on kiinnittänyt huomiota erityisesti tulevaisuuden kolonisointiin modernissa kapitalismissa. Tulevaisuuden kolonisointi ei liity pelkästään vakuutus-toiminnan tai futuurimarkkinoiden kaltaisiin käytäntöihin, vaan tulevaisuuden ennakkoinnista on tullut yhä merkittävämpi osa taloudellista ja poliittista toimintaa. Hallitukset ahkeroinvat tuottaen uusia tulevaisuusselontekoja, erilaiset organisaatiot omia visioitaan ja strategioitaan ja yritykset markkinaennusteitaan. Tulevaisuudesta on tullut jatkuvan suunnittelun, visioinnin, riskiarvioinnin ja valmistautumisen kohde. Koska tulevaisuus ei enää seuraa saumattomasti nykyisyydestä, kuten traditionaalissa yhteiskunnassa, tulevaisuus on tehtävä, tuotettava ja suunniteltava. Ennusteiden laadinnassa on tapahtunut tiettyjä muutoksia. Siinä missä aiemmin mennyt kehitys yleensä ekstrapoloitiin menneisyyttä koskevien lukujen perusteella, nykyisin ennustukset perustuvat usein tulevaisuutta koskeviin odotuksiin. Talousennusteet ovat hyvä esimerkki siitä, miten kuluttajien ja muiden sidosryhmien odotukset ovat osittain syrjäyttäneet toteutunutta kehitystä kuvaavat indikaattorit tulevaisuuden ennakkoinnissa.

Giddensin mukaan nyky-yhteiskunta on suuntautunut tulevaisuuteen enemmän kuin mikään aikaisemmista. Me tähyilemme huolestuneina kohti tulevaisuutta, koska olemme menettäneet tunteen siitä, että voisimme hallita sitä. Giddens nojautuu Ulrich Beckin tunnetuksi tekemään riskiyhteiskunnan käsitteeseen. Riskin käsite liittyy olennaisesti aikaan, ennen kaikkea tulevaisuuden ennakkointiin. Siksi riskin käsite voi syntyä vasta yhteiskunnassa, joka pyrkii hallitsemaan tulevaisuutta. Beck on korostanut sitä, miten riskien ennakkointi käy vaikeammaksi globaalissa riskiyhteiskunnassa (Beck 1999).

Uudessa tulevaisuusorientaatioissa on kysymys toisaalta riskiyhteiskunnan tuottamien uhkien hallinnasta ja toisaalta pyrkimyksestä aktiivisesti suunnitella ja muokata tulevaisuutta. Tulevaisuusretoriikka onkin merkittävä vallankäytön väline ja areena. Lisääntyvä puhe tulevaisuudesta kertoo yrityksistä hallita epävarmaksi käynnyttä nykyisyyttä. Yksi keino on lupausretoriikka, joka esittää tulevaisuuden lähellä olevana ja hallittavana huomina, eräänlaisena laajennettuna nykyisyytenä, jossa tiede ja teknologia ovat ratkaisseet nykyiset ongelmat. Tulevaisuuspuhe toimii paitsi tulevaisuuden suunnittelun ja rakentamisen välineenä, myös nykyhetkessä tehtävien valintojen oikeuttamisen perusteena. Tulevaisuus esitetään vaatimuksena, joka edellyttää meiltä uhrauksia, ponnisteluja ja investointeja: vaihtoehtoja ei ole, jos aiomme vastata ”tulevaisuuden haasteisiin” (Välvirronen 2003).

Tulevaisuuden kolonisointi liittyy olennaisesti taloudelliseen vallankäyttöön kuten Adam huomauttaa: ”Talous – – operoi nykyhetken ja tulevaisuuden välisessä tilassa käyttääkseen tulevaisuutta varmistaakseen nykyhetken. Saavuttaakseen tämän, se lainaa tulevaisuudelta rahoittaakseen nykyisyyden. Tämä merkitsee radikaalia nykyhetken kiinnittävää orientaatiota, mikä hyödyntää parasiittisesti tulevaisuutta – sekä omaamme että tulevien sukupolvien.” (Adam 2003, 73.)

Tieteensosiologi Helga Nowotny on huomauttanut, että myöhäismodernissa yhteiskunnassa tulevaisuusorientaatio ei ole kuitenkaan enää samanlainen kuin aiemmin. Hän väittää, että ”olemme poistamassa tulevaisuuden käsitteen ja korvaamassa sen laajennetulla nykyisyydellä” (Nowotny 1994, 14). Tällä Nowotny viittaa ajan ideaan ja siihen, miten modernin pitkä tulevaisuushorisontti kutistuu laajennettuun nykyhetkeen.

Journalismin aikasuhteet

Journalismin ja median suhdetta aikaan voi lähestyä useasta eri näkökulmasta. Eri medioilla on omat aikarytminsä, jotka säätelevät niin journalistista työprosessia kuin yleisön suhdetta mediaan. Lisäksi journalismi jäsentää aikaa mediarepresentaatioissa, jotka suuntautuvat niin menneeseen, nykyhetken kuin tulevaisuuteenkin. Hieman laajemmasta perspektiivistä media tai journalismi yhteiskunnallisena instituutiona synkronoi, tahdistaa erilaisia yhteiskunnan aikarytmejä ja omalta osaltaan luo aikatietoisuutta.

Eri joukkoviestimissä aikakesto ja -orientaatio poikkeavat jonkin verran toisistaan. Sanomalehdet kertovat tyypillisesti edellisen päivän tapahtumista, radio ja televisio puolestaan saman päivän tapahtumista. Sanomalehden sykli on 24 tuntia. Tästä määrittelystä on peräisin myös journalismi, joka viittaa ranskan kielen sanaan *le jour*. Radio ja televisio puolestaan toimivat lyhyemmällä syklillä: uudet uutislähetykset seuraavat toisiaan muutaman tunnin välein tai jatkuvana virtana. Yksittäisistä tapahtumista kertoessaan sähköiset mediat pyrkivät yhä enemmän reaaliaikaisuuteen eli raportoivat ”tässä ja nyt”. Verkkjournalismissa pyritään kohti online-aikaa päivittämällä uutisia jatkuvasti. Journalismin muuttuminen katkeamattomaksi uutisvirraksi on häivyttänyt eri medioiden välisiä eroja.

Journalismin suhdetta aikaan pohtinut Koljonen (2013, 83) erottaa siinä kaksi ulottuvuutta. Menneisyys–tulevaisuus-akselilla kysymys on journalismin aikaorientaatiosta ja nopeudesta. Tyypillisiä havaintoja tässä suhteessa ovat uutisvälityksen tempon nopeutuminen ja journalismin kasvava pyrkimys ennustaa tulevaa. Passiivinen portinvartija – aktiivinen agendan luojia -akselilla Koljonen puolestaan kuvaa laajemmin journalismin suhdetta aikaan ja muihin yhteiskunnan toimijoihin. Portinvartija toimii lähinnä yhteiskunnan tapahtumien kirjurina myötäillen muun yhteiskunnan aikarytmejä. Aktiivisena agendan luojana journalismi pyrkii myös saamaan muut instituutit mukautumaan journalismin päiväjärjestykseen ja rytmeihin.

Samoin median käytössä on omat aikarutiininsa lukijoiden, kuulijoiden tai katsojien näkökulmasta. Sanomalehti, radio ja televisio tyypillisesti pitävät meille seuraa aamiaisella, maksuton uutislehti junassa tai bussissa matkalla työpaikalle, iltapäivälehti lounaspöydässä, aikakauslehti, radio ja televisio jälleen illalla työpäivän jälkeen. Median käyttötapoja ei voi kuitenkaan yleistää kovin pitkälle – yksilöllisten erojen lisäksi voimme puhua mediasukupolvien eroista (Herkman 2011; Matikainen 2011). Nykyisin internetiin kytketty matkapuhelin tai tabletti korvaa usein perinteiset uutismediat. Niiden avulla voi lukea, kuunnella tai katsoa tuoreet uutiset missä ja milloin tahansa. Olennaista kuitenkin on, että median käytössä on pitkälti kyse päivittäin ja viikoittain toistuvista rutiineista, jotka jäsentävät arkielämämme kulkua ja pitävät meidät yhteydessä toisiinsa ihmisiin ja muuhun maailmaan (Seppänen & Väliaverron 2012, 62–63).

Bernard Roscho (1999 [1975], 34–35) on erottanut uutisjournalismin suhteessa aikaan kolme ulottuvuutta. Ne ovat *tuoreus* (recency), *välittömyys* (immediacy) ja *ajankohtaisuus* (currency). Roscho kutsuu tuoreutta paikalliseksi näkökulmaksi, joka suhteuttaa käsiteltävän aiheen kulloinkin kohteena olevaan yleisöön. Tuoreus viittaa uutisen uututeen, siihen kuinka tuoreesta asiasta on kyse. Kyse ei ole niinkään itse tapahtuman tuoreudesta kuin julkitulosta. Vanhastakin tapahtumasta tulee uutinen kun siitä saadaan päivitettyä tietoa. Tämä korostaa uutisen luonnetta sosiaalisena konstruktiona, jonka välittömänä aineksena ovat erilaiset puheteot, siis haastattelut, tiedonannot ja muut julkistamiset. Tämä selittää sitä, miksi iltapäivälehdessä saatetaan kertoa uutisena vuosien tai vuosikymmenten takaisia asioita. Kyse on usein jonkin julkkisen yksityiselämää koskevasta paljastuksesta, joka on julkaistu esim. kirjassa tai tv-ohjelmassa. Tällaista uutista voisi kutsua uutisen sijasta ”vanhaseksi”, joka vain journalismin oman logiikan mukaan muuttuu uutiseksi.

Välittömyys tarkoittaa julkaisemisen nopeutta, siis siitä aikaa joka kuluu tapahtuman tai tiedonannon ja sen journalistisen julkistamisen välillä. Tämä riippuu ennen kaikkea journalistisen työprosessin nopeudesta ja käytössä olevasta teknologiasta. Medioiden välinen kilpailu lyhentää edelleen viivettä julkaisemisessa. Siinä missä välittömyys riippuu tapahtumien ja median suhteesta, ajankohtaisuus korostaa uutisten suhdetta yleisöön. Uutinen on ajankohtainen, jos se käsittelee asioita, joista yleisö on kiinnostunut. Kysymys on viime kädessä uutiskriteereistä ja niiden soveltamisesta.

Ajan muuttaminen rahaksi, tavaroituminen, on myös yksi kaupallisen uutistoiminnan kulmakivistä. Koska nopeus on keskeinen uutisvälityksen kriteeri, nopeus tuot-

taa voittoja medioiden keskinäisessä uutiskilpailussa. Taustalla on oletus, että nämä uutisvoitot materialisoituvat vähitellen rahallisiksi voitoiksi viestimien kilpaillessa yleisöistä. Internetin jäsentämässä mediaympäristössä uutisvoitot jäävät kuitenkin hetkellisiksi, koska heti julkaiseminen jälkeen niistä tulee kaikkien kopioimaa bulkkivaraa (Koljonen 2013, 85). Uutisvälityksen nopeus ei toki liity pelkästään yksittäisiin uutisvoittoihin, skuppeihin, vaan nopeus on osa uutistoiminnan luotettavuutta. Hyvä ja luotettava uutispalvelu tuottaa uutisia nopeasti ja säännöllisesti. Uutiskilpailuun osallistuvat myös julkisen palvelun mediat, jotka eivät toiminnassaan pyri taloudellisen voiton tavoitteluun. Lähtökohtana on ajatus, että tappiot uutiskilpailussa voivat murentaa julkisen palvelun uutistoiminnan legitimitettiin ja sitä kautta rahoituspohjaa. Nopeus ja luotettavuus ovat toisaalta myös jännitteisessä suhteessa keskenään: journalistisen työprosessin nopeuttaminen lisää riskiä virheisiin, mikä puolestaan vaarantaa luotettavuuden.

Viestintä on vahvasti riippuvainen kulloinkin käytössä olevista teknologioista. Viestintäteknologiat myös muuttuvat nopeasti muiden teknologioiden tapaan. Teknologian kehityksen yksi seurauksista on ajan tiivistyminen ja viestinnän tempon kiihtyminen. Tämän katsotaan usein vaikuttavan journalismiin siten, että ”toimittajilla ei ole aikaa ajatella”, kun he työskentelevät uutistehtaan liukuhihnalla. Ajan tiivistyminen ja tempon kiihtyminen pakottaa myös journalismin ”lähteet” reagoimaan entistä nopeammin, usein ei ole enää mahdollista ”nukkua yön yli”. Päivittäisten tapahtumien kirjaamisen lisäksi journalistisissa työprosesseissa korostetaan nykyisin yhä enemmän ajan hallintaa. Aikakauslehdille tyypillinen pitkäjänteinen tulevien lehtien sisällön suunnittelu on tullut myös osaksi uutisjournalismia. Tämä liittyy journalismin pyrki- myksiin luoda omaa uutisagendaa.

Adamin mainitsema ajan kolonisointi on myös tärkeä ulottuvuus journalismin näkökulmasta. Viestintä on tärkeä osa globalisaatiota, jossa tyypillisesti länsimaisen uutismedian painotukset ja aikarytmit valtaavat tilaa eri puolilla maapalloa. Lisäksi journalismi määrittelee rutiininomaisesti mennyttä, nykyhetkeä ja tulevaa. Nykyhetken raportoinnista journalismi kurkottaa yhä enemmän myös tulevaisuuteen. Aikahorisonttina on Nowotyn kuvaama laajennettu nykyisyys eli nykyhetken pohjalta tehdyt ennusteet lähitulevaisuudesta. Toisaalta journalismi toki määrittelee myös menneisyyttä, joskin yleensä peiteltymin. Raportoidessaan nykyhetkeä draamana ja yhteiskunnallisena kamppailuna, se samalla usein häivyttää menneisyyttä koskevat ristiriidat ja kilpailevat tulkinnat esittäen sen kokoelmana faktoja.

Aikaorientaatio journalistissa esityksissä

Journalismi operoi menneen, nykyhetken ja tulevaisuuden välisessä aikatilassa, tiivistämällä aikaa, hallinnoimalla aikaa ja kolonisoimalla tulevaisuutta. Kuten Jan Eckerantz (1994, 6) osuvasti kiteyttää, “[j]ournalismi kirjoittaa historiaa päivä päivältä luomalla ’nyt’-hetken ja antamalla tälle nykyhetkelle tietyn sisällön”. Tästä nytketästä käsin journalismi luo samalla tulkintoja menneestä ja tulevasta.

Eckeckrantzin ohella Kevin Barnhurst on harvoja, jotka ovat yrittäneet tutkia journalismin aikaorientaation muutoksia historiallisesti (Barnhurst & Mutz 1997; Barnhurst 2009). Barnhurst kollegoineen on tutkinut journalismin muuttumista vuodesta 1894 vuoteen 2005 kolmen lehden (*New York Times*, *Chicago Tribune* ja *Oregonian*) juttujen kautta. Hänen johtopäätöksensä on, että vastoin yleisiä väitteitä, journalismi ei kohdista katsettaan entistä enemmän nykyhetkeen, menneen ja tulevan kustannuksella. Sen sijaan lehtijuttujen viittaukset menneeseen ja tulevaan ovat lisääntyneet, lukuun ottamatta 1900-luvun alkua. Projektin tulokset eivät myöskään tue väitettä juttujen lyhentymisestä tai keskittymisestä yksittäisiin tapahtumiin prosessien kustannuksella. Päinvastoin, tapahtumien yksityiskohtaisen raportoinnin sijasta journalismissa on edetty kohti tapahtumien taustoittamista ja niiden merkityksen analyysia. Barnhurst puhuu ”uudesta pitkästä journalismista” (Barnhurst & Mutz 1997). Barnhurstin ja kumppaneiden tuloksia suhteellistaa tosin se, että he ovat tutkineet lähinnä perinteistä laatujournalismia.

Tutkimuksessaan *Det redigerade samhället* Jan Eckeckrantz ja Tom Olsson (1994; myös Eckeckrantz 1994) päätyivät hieman erilaiseen tulkintaan journalismin aikaorientaation muutoksesta. Vuosien 1935, 1960 ja 1990 lehti uutisia verrattuaan he toteavat, että menneestä kertovat juttutyypit ovat tehneet tilaa moderneille juttutyypeille, jotka suuntautuvat tulevaisuuteen. He analysoivat niitä vaihtelevia tapoja, joilla mennyt, nykyinen ja tuleva liitetään toisiinsa uutisten kerronnassa. Tekstuaalisena elementtinä aika näyttää reagoivan herkästi yhteiskunnallisiin muutoksiin. Eckeckrantzin ja Olssonin tulokset kuitenkin kyseenalaistavat Barnhurstin ja Mutzin tapaan väitteen nykyhetken hallitsevuudesta journalismissa.

Tulevaisuusorientaation yleistyminen journalismissa näkyy esimerkiksi ympäristöongelmia (Väliverronen 1996) ja uutta teknologiaa käsittelevässä journalismissa (Väliverronen 2004; 2007), ja se kertoo paitsi yleisemmistä yhteiskunnallisista ja ajattelutapoja koskevista muutoksista myös uutiskilpailusta. Koska menneestä tai nykyhetkestä on mahdollista tuottaa vain rajallinen määrä laajemmin kiinnostavia kertomuksia ja tulkintoja, mediat alkavat kilpailla myös tulevaisuutta koskevien ennusteiden esittämisessä. Tämä parantaa esimerkiksi sanomalehtien kykyä vastata reaaliaikaisen sähköisen tiedonvälityksen kilpailuun. Kyse on yksinkertaisimmillaan ennakkojuttujen tekemisestä ja laajimmillaan aikakauslehdille tyypillisestä suunnitelmallisesta ja konseptinmukaisesta lehden tekemisen tavasta. Journalistisin keinoin ennakoidaan tulevia tapahtumia ja rakennetaan lehden omaa uutisagendaa.

Eckeckrantzin (2001) mukaan tyypillinen piirre varsinkin anglosaksisessa, mutta laajemminkin eurooppalaisessa journalismissa, on vahva tulevaisuusorientaatio. Raportoidessaan meneillään olevista tapahtumista ja puheteoista journalismi kääntää katseen kohti tulevaisuutta. Raportoimalla erilaisista ennustuksista, vaatimuksista, toiveista, lupauksista ja peloista journalismi ikään kuin valmistaa lukijaansa tulevaisuuden varalta: ”sinun on parasta tietää nämä asiat, jotta voisit toimia oikealla tavalla” (Eckeckrantz 2001, 9–10). Mediasta ja journalismista on ylipäänsä tullut tärkeä arena, jossa tulevaisuutta tuotetaan, Adamin termein kolonisoidaan (Väliverronen 2003).

Nykyhetkestä käsin uutiset kurottavat siis jatkuvasti myös katseensa kohti tulevaisuutta: ne ennakoivat, varoittavat, ennustavat, lupaavat mitä myöhemmin samana päivänä, huomenna, ensi viikolla, ensi vuonna tai lähivuosina tulee tapahtumaan. Televisioutiset eivät kerro vain meneillään olevista tapahtumista, vaan ne toimittavat merkittävää sosiaalista tehtävää yrittäen hälventää tulevaisuutta koskevaa epävarmuutta ”spekuloiden jatkuvasti tarinan seuraavia tapahtumia” (Ellis 2000, 76). Tämä näkyy erityisesti onnettomuuksien, sotien tai poliittisten kriisien uutisoinnissa. Tapahtumia ja raportteja yhteen nivova uutisankkuri kysyy lähes refleksiinomaisesti paikan päällä olevalta toimittajalta tai uutisstudiossa olevalta asiantuntijalta: ”mitä arvelet(te), että tapahtuu seuraavaksi” tai ”jos näin käy, mitkä voivat olla seuraukset”. Myös innovaatio- ja talousjournalismin tutkimuksessa tulevaisuusorientaatio on pantu merkeille (Uskali 2011).

Aamun uutiset tietävät usein jo kertoa osan niistä tapahtumista, joista iltauutiset myöhemmin kertovat. Joka lähetyksessä spekuloidaan tapahtumien tulevilla käänteillä. Paddy Scannell toteaa osuvasti, miten televisio kuten myös radio ”on aina jo edellä itseään. Se suuntautuu aina jo yli sen päivän jota elämme, ja itse asiassa sen täytyy olla tällainen tuottaakseen meille päivän jota elämme. Sen aina-jo-edelläitseään oleva futurisiteetti osoittaa, että tulevaisuus aina jollakin tapaa strukturoidaan etukäteen – –.” (Scannell 1996, 152.) Tekstuaalisella tasolla kyse on tietysti myös siitä, että sähköisessä mediassa suositaan preesensia ja perfektiä imperfektin sijasta.

Entä sitten internetin vaikutus uutissykleihin ja aikaorientaatioon? Barnhurst jatkoi tutkimuksensa aikasarjaa ottamalla mukaan vuoden 2005 ja lehtien online-versiot. Internetin myötä viittaukset menneeseen ja tulevaan lisääntyvät jälleen journalismissa, eikä siis edelleenkään tapahtunut käpertymistä nykyhetkeen (Barnhurst 2009, 11) Viittausten lisääntyminen on sinällään ymmärrettävää, tekeehän uusi tekniikka sähköisine arkistoinnein ja hakukoneinein historialliset viittaukset paljon helpommaksi. Barnhurstin mukaan kyse ei kuitenkaan ole internetin aiheuttamasta muutoksesta vaan jo kauemmin jatkuneesta kehityksestä. Internetin myötä uutissyklit kyllä edelleen nopeutuvat, mutta tässäkin on kyse pitkästä kehityskaaresta. Uutissykleistä ruvettiin puhumaan jo 1920-luvulla, kun sanomalehdet alkoivat julkaista useampia painoksia samana päivänä. Painotekniikan kehitys, kaapelitelevisio ja internet ovat vuorollaan vaikuttaneet uutissykleihin ja samalla tietysti eri uutismedioiden välisiin kilpailuasetelmiin. Olisi tosin kiinnostavaa päivittää Barnhurstin tutkimus tähän päivään, sillä verkkojournalismi on muuttunut selvästi sitten vuoden 2005.

Tutkijat ovat myös kiinnittäneet huomiota uutisjournalismille tyypilliseen ilmiöön pyrkiä tiivistämään aikaa, jotta raportoidut tapahtumat näyttäisivät lukijalle tai katsojalle ajankohtaisempina ja välittömämpinä kuin ne todellisuudessa ovat (esim. Bell 1995; Jaworski ym. 2003). Kerronnallisin keinoin esitetään tapahtuma juuri äsken tapahtuneena. Tämä ei koske pelkästään menneiden tapahtumien raportointia vaan samalla tavoin tulevaisuutta koskevia ennusteita ja spekulatioita: puheena oleva tulevaisuus tuodaan usein journalistisin keinoin lähemmäksi ja esitetään ”huomi-

senä”, lähitulevaisuudessa tapahtuvana (Väliverronen 2003). Molemmissa tapauksissa ajan tiivistäminen journalistisin keinoin liittyy pyrkimyksiin tehdä uutisesta kiinnostavampi ja uskottavampi todellisuuden kuvaus. Menneen tai tulevan tuominen lähemmäs esitysteknisin keinoin pyrkii tuomaan asian samalla myös lähemmäs lukijan tai katsojan kokemusmaailmaa. Tämä pyrkimys aikaa tiivistämällä kytkeytyy kaikkiin kolmeen Roschon kuvaamaan ulottuvuuteen eli tuoreuteen, välittömyyteen ja ajan-kohtaisuuteen.

Edellä referoidut tutkimukset journalismin aikaorientaatiosta suhteellistavat Castellsin tulkintaa siirtymisestä ”ajattomaan aikaan”. On kuitenkin muistettava, että aihetta koskeva empiirinen tutkimus on vielä varsin vähäistä ja hajanaista, eikä kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä kannata tehdä.

Ajan uhrit vai hallitsijat?

Seuraavaksi on syytä kääntää katse journalistisista esityksistä kohti journalistista työprosessia.

Mistä kiireeseen liitetty huoli journalismin laadun heikkenemisestä oikein kumpuaa? Miksi toimittajilla ei ole ”aikaa ajatella”, miksi nopeuden vaatimus juuri nyt tuottaa pinnallisempaa tai viihteellisempää journalismia, miksi nykyinen uutiskilpailu lisää journalismin alttiutta virheille? Miksi juuri internet uhkaa journalismia? Eivätkö välitön reagointi, nopeus, uutiskilpailu ja jatkuva teknologinen murros ole aina olleet journalismin keskeisiä piirteitä?

Nopeuden vaatimusta ja sen mukanaan tuomaa kiirettä pidetään toimittajien keskuudessa varsin yleisesti uhkana journalismin laadulle (esim. Ramonet 2001; Jyrkiäinen 2008; Rosenberg & Feldman 2008). Journalismin profession ja instituution näkökulmasta tilanne on kuitenkin hieman paradoksaalinen, jos nopeus on samalla uutistyön keskeinen arvo ja ideaali.

Aika on yksi tärkeimmistä uutistoimintaa organisoivista periaatteista niin uutisten hankinnan kuin esittämisenkin näkökulmasta. Läheisyys, välittömyys, nopeus ja ajan-kohtaisuus ovat keskeisiä uutiskriteerejä (esim. Bell 1995; Schlesinger 1977). Deuze (2005, 447) pitää välittömyyttä, jonka osaksi hänen lukee ajankohtaisuuden ja nopeuden, yhtenä viidestä journalismin keskeisestä ideaalista julkisen palvelun, objektiivisuuden, autonomian ja etiikan ohella. Nopea tiedonhankinta ja päätöksenteko, kyky sietää aikapainetta ja kyky pysytellä mukana maailmanmenon kiihtyvässä tahdissa ovat journalistisia hyveitä. Hyvän toimittajan tehtävä on tuottaa uutisia niin nopeasti kuin mahdollista. Alkuaajoistaan lähtien journalismi on kehittänyt erilaisia tiedonhankinnan ja muokkauksen rutiineja, joiden avulla on mahdollista selvittää yhä suuremmasta tarjonnasta ja yhä nopeammista aikatauluista (esim. Nerone & Barnhurst 2003). Uutisjuttujen jatkuva päivittäminen uuden informaation valossa on myös perinteisesti ollut olennainen osa journalismia sähköisessä mediassa (esim. Schlesinger 1977, 343). Deuze tosin huomauttaa, että journalismin keskeiset ideaalit saattavat toisinaan olla ristiriidassa keskenään.

Tutkimusten mukaan toimittajat liittävät nopeuden vaatimuksen yleensä kahteen seikkaan, teknologian kehitykseen sekä yleisön odotuksiin nopeasta tiedonvälityksestä (esim. Barnhurst 2009; Juntunen 2009). Juntunen haastatteli tutkimukseensa Jokelan ja Kauhajoen koulusurmien uutisointiin osallistuneita toimittajia. Haastatellut toimittajat perustelivat uutisvälityksen nopeutta yleensä yleisön odotuksilla, uutiskilpailun vaatimuksilla ja online-maailmaan liittyvillä välttämättömyyksillä.

Tutkimusta varten haastatellut toimittajat toivat toistuvasti esiin, että uutiskilpailu on se realiteetti, jota vasten journalistista suoritusta arvioidaan. Tätä näkemystä heijastelee myös Julkisen Sanan Neuvoston antama Nelosen uutisten Kauhajoki-uutisointia koskeva ratkaisu (JSN 3988/4/08), jossa todetaan, että ”tiedonvälitys on muuttunut lähes reaaliaikaiseksi, ja välineiden välinen kilpailu on koventunut, minkä vuoksi tiedon tarve on valtava”. Edelliseen virkkeeseen kiteytyy osuvasti journalistien usein esiin tuoma näkemys siitä, että 1) teknologisen kehityksen ja eritoten tiedonvälityksen reaaliaikaistumisen, 2) medioiden keskinäisen kilpailun kovenemisen ja 3) yleisön tiedontarpeen kasvun välillä olisi vääjäämätön looginen yhteys. Argumentin taustalla on ajatus siitä, että ripeään tiedonvälitykseen tottuneella yleisöllä olisi tarpeen lisäksi myös oikeus mahdollisimman ajantasaiseen tietoon. Implisiittisesti lausuma antaa niin ikään ymmärtää, että kiristynyt kilpailutilanne ja kiire olisivat eräänlaisia lieventäviä tosiseikkoja, joiden valossa tiedotusvälineiden toimintaa on arvioitava. (Juntunen 2009, 183.)

Juntunen huomauttaa, että uutiskilpailu ja nopeuden vaatimus nähdään usein kapeasti vain median kaupallistumiseen liittyvänä taloudellisena pakkona, vaikka ne itse asiassa ovat olennainen osa journalistista professiota. Nopeus on myös journalistisissa itseisarvo.

Tämän luvun otsikko on lainattu Philip Schlesingeriltä, joka tutki BBC:n uutistoimituksen työtä Lontoossa vuosina 1972–1975. Kiinnostavassa analyysissään hän pohti, ovatko toimittajat ajan uhreja vai hallitsijoita. Hän havaitsi toimittajien puhuvan itsestään fatalistisesti usein ajan uhreina, jotka joutuvat kamppailemaan deadlineja vastaan uutistapahtumien vyöryessä yli. Havainnoituaan toimittajien työprosessia Schlesinger kuitenkin päätyi siihen, että todellisuudessa toimittajien työ on pääosin rutiinien jäsentämää puurtamista toimituksen luoman päiväjärjestyksen mukaisesti. Ilmeistä paradoksia selittää toimittajien puheessaan ilmaisema mielihyvä joutumisesta ajan armoille. Vasta kiireessä, odottamattomien tapahtumien ja tiukkojen deadlinejen painaessa päälle toimittajat sähköistyvät ja saavat lisäannoksen adrenaliinia suoniinsa. Kunnon toimittaja punnitaan vasta näissä tositalanteissa, jotka myös tuovat eniten tyydytystä työssä (Schlesinger 1977, 347–348).

On helppo kuvitella, että samanlaiset kokemukset jäsentävät uutistoimittajien työtä tänäkin päivänä. Luultavasti tämän päivän toimittajat kokevat itsensä vielä selkeämmin ajan uhreiksi kuin Schlesingerin haastattelevat 70-luvun toimittajat. Journalismin tempon kiihtyessä viive tapahtuman ja siitä kertovan uutisen välillä on lyhentynyt. Mediamaiseman yhdyttyessä eri uutismedioille tyypilliset aikarytmit ja deadlineet ovat sulautuneet osittain jatkuvaan uutisvirtaan.

Entäpä sitten journalististen käytäntöjen ja esitystapojen väliset suhteet? Näitä kysymyksiä on tutkimuksessa sivuttu varsin vähän. Kehystämistä tutkinut Iyengar (1991) on esittänyt kuitenkin muutamia kiinnostavia havaintoja. Iyengarin mukaan journalismille on tyypillistä episodinen kehystäminen temaattisen kehystämisen sijasta. Episodisessa kehystämisessä journalismi kronikoi päivittäistä elämää fokuoimalla tapahtumiin ja yksilöihin. Temaattisessa kehystämisessä taas pyritään sijoittamaan tapahtumat ja ihmiset historialliseen ja yhteiskunnalliseen kontekstiinsa, josta episodinen kehystäminen ne irrottaa. Poliitiikan ja journalismin suhteita tutkinut Patterson (1998) puolestaan jatkaa samaa ajatuskulkua väittäen, että kiihdyttäessään nopeutta uutismedia leikkaa tapahtumat irrallisiksi episodeiksi irralleen menneestä ja tulevasta. Pattersonin mukaan myös negatiivinen kehystäminen on yleistynyt journalismissa 1960-luvulta lähtien. Hän pitää yhtenä selityksenä journalismin tempon muutosta ja toimittajien pyrkimystä ”säästää aikaa”. Kun toimittajalla ei ole aikaa kaivaa esiin tapauksen taustoja, hän tyytyy hankkimaan ”vastamielipiteitä” haastattelun avulla (emt., 64). Kyse on osittain samasta ilmiöstä, jota Tuchman (1972) nimittää objektiivisuuden strategiseksi rituaaliksi. Journalismi esittää itsensä neutraalina todellisuuden raporttoijana antamalla erilaisten näkemysten puhua puolestaan ja jättää vastuun niiden arvioinnista viime kädessä lukijalle tai katsojalle.

Journalismi yhteiskunnan tahdistimena

Yksittäisten toimittajien kokemusten tai yleisempien aikapaineiden hallintaa journalistisessa työprosessissa koskevien havaintojen lisäksi journalismin suhdetta aikaan kannattaa katsoa myös laajemmin institutionaaliseen näkökulmasta. Tarkemmin sanottuna, onko joukkoviestinnän ja journalismin rooli ajan hallitsijana ja yhteiskunnallisena tahdistimena (vrt. Väliaverronon 1996, 134–147) muuttunut?

Yhteiskunnan eri instituutioiden aikarytmit ja -kulttuurit ovat perinteisesti poikenneet toisistaan selkeästi. Ajan tiivistyminen ja tavaroituminen on viety pisimmälle taloudessa, erityisesti rahamarkkinoilla. Nykyisin talous kolonisoivasti vahvasti muita instituutioita paitsi sisältöjen ja toimintalogiikan tasolla myös aikarytmien osalta. Talouteen ja teknologiaan vahvasti sidoksissa oleva media on myös nopearytmistä toimintaa, joka jäsentää julkisen elämän ja eri instituutioiden välisen vuorovaikutuksen tempo. Se on tärkeä ”ajan riennon” tulkki ja yhteiskunnallisten aikakäsitysten muovaaja.

Eri medioilla on ollut historian eri vaiheissa tärkeä rooli yhteiskunnallisten aikakäsitysten muovaajana. Ajan tiivistyminen nykyhetkeen on ollut todellisuutta jo ennen Castellsin kuvaamaa verkostoyhteiskuntaa. Romaanin ja journalismin kehitystä tutkinut Hunter (1988; Franciscato 2005) jäljittää nykyhetkeä korostavan kulttuurin synnyn 1600 ja 1700-luvun romaanikirjallisuuteen. Romaani, *novel*, loi ajallista kokemusta, jossa elämänmenoa tarkkaillaan nykyhetkestä käsin. Tätä ajallista kokemusta kehitti edelleen journalismi, joka painotti vielä enemmän uutuutta ja

päiväkohtaisuutta. Benedict Anderson (2007 [1983]) lähestyy samaa ilmiötä hieman toisesta näkökulmasta kuvitellun yhteisön käsitteellään. Toisilleen tuntemattomat ihmiset liittyvät yhteen kuvitelluksi yhteisöksi jakaessaan viestinnän avulla kokemuksen yhteisyydestä ja samanaikaisuudesta. Anderson korostaa romaanin ja sanomalehden keskeistä roolia kansakunnan, kuvitellun yhteisön synnyssä. Samanaikaisuuden kokemusta vahvisti myöhemmin lennättimen käyttöönotto, joka irrotti ajan ja paikan keskinäisen sidoksen (Kern 1983).

1900-luvulla kokemusta yhteisyydestä ja samanaikaisuudesta syvensivät edelleen radio ja televisio. Niille on tyypillistä nimenomaan tässä ja nyt -kokemuksen luominen. Tämä piirre lienee myös yksi keskeinen syy television nousuun 1900-luvun jälkipuoliskon hallitsevaksi mediaksi. Television yksi ominaispiirteistä on suora lähetys ja kontakti katsojiin tässä ja nyt. Tätä on pidetty piirteenä, joka erottaa television ”ontologialtaan” (Feuer 1983; Hoskins 2001) muista medioista. Television alkuaikoina useimmat lähetyskset uutisia lukuun ottamatta olivat suorina. Nyt tilanne on kääntynyt päinvastaiseksi. Useimmat lähetyskset uutisia ja joitakin ajankohtaisohjelmia tai urheilu- ja kulttuuriohjelmia lukuun ottamatta eivät ole suorina. Suoraan lähetyskseen liittyvä tässä ja nyt -kokemus televisiosta on kuitenkin säilynyt.

Kysymys on ennen kaikkea suoruuden tai elävyyden retoriikasta, jota televisio hyödyntää tehokkaasti (Ellis 2000). Televisio-ohjelmien juontajat puhuttelevat meitä katsojia tässä ja nyt, kehottaen ”tule mukaan”, ”pysy kanavalla” ja lupaamalla ”hetken kuluttua...” saadakseen katsojan jakamaan saman hetken kanssaan. Kuten Bourdon (2000) toteaa, kyse on ennen muuta katsojan uskosta suoraan lähetyskseen. Television suoruutta ja reaaliaikaisuutta korostetaan myös monilla visuaalisilla keinoilla. Esimerkiksi uutisankkurin haastattellessa ”paikan päällä” olevaa toimittajaa käytetään jaettua kuvaruutua. Tällä tavalla uutisraportti tuodaan samaan tässä ja nyt -aikatilaan, jossa katsojat todistavat uutisankkurin ja toimittajan reaaliaikaista keskustelua. Talousuutisille aikoinaan tyypillisessä keinossa puolestaan uutisankkuri käänsi lähetyskseen lopulla katseensa vieressään olevaan tietokoneen näyttöön lukeakseen kaikkein viimeisimmät pörssinoteeraukset. Näin muodostui visuaalinen metafora, jossa uutisankkuri kytki itsensä kansainväliseen tietoverkkoon katsojien puolesta.

Journalismin ohella eri medioilla on oma roolinsa ihmisten aicasuhteen jäsentämisessä ja sosiaalisen elämän eri aikakulttuurien synkronoinnissa. Erityisesti Roger Silverstone ja Paddy Scannell ovat tutkineet tätä television ja radion osalta. Molemmat ovat saaneet vaikutteita sosiologi Anthony Giddensiltä, jonka modernisaatiota koskevan tulkinnan keskiössä ovat aika–paikka-suhteissa tapahtuneet muutokset. Giddensin perusajatus on, että sosiaalinen järjestys on olennaisesti sidoksissa siihen, miten ajan ja tilan suhteita kulloinkin organisoidaan. Yksilön kiinnittyminen yhteisöön ja yhteiskuntaan vaatii sitä, että hänen tekemisensä synkronoituvat toisten ihmisten sekä yhteiskunnan organisaatioiden ja instituutioiden toimintaan (Giddens 1992; Seppänen & Välvirronen 2012, 59–62).

Paddy Scannell (1996) on eritellyt kiinnostavasti sähköisen median tapaa jäsentää ja hallita ihmisten ajankäyttöä. Radio ja televisio ovat luoneet uudenlaista ajal-

lista rytmitystä ihmisten arkeen. Kun teollistuminen uusine ajankäyttötapoineen ja työviikkoineen syrjäytti monien perinteisten juhlapyhien merkityksen, radio ja televisio loivat traditioita uudelleen elvyttämällä juhlapäiviä ja luomalla uusia juhlia vuosittaiseen kalenteriin. Samalla radion ja television ohjelmiston suunnittelijat pyrkivät tarkoin ottamaan huomioon ihmisten ajankäytön työviikon ja viikonloppujen aikana luodakseen uutta ajallista järjestystä ihmisten vapaa-aikaan.

Tutkimuksessaan television roolista ihmisten arkielämässä Silverstone (1994) puolestaan tuo esiin sen, miten televisio synkronoi ihmisten arkisia rutiineja paikallisiin, alueellisiin, kansallisiin ja globaaleihin organisaatioihin. Silverstone yhdistää tutkimuksessaan havainnointimateriaalia, ihmisten ajankäyttöä raportoivia päiväkirjoja ja haastatteluja ja tekee kiinnostavia tulkintoja siitä, miten tv:n ohjelma-kaaviot ja kerronnalliset rakenteet tulevat osaksi perheiden arkirutiineja. Olisi kiinnostavaa tietää, millaiseksi television rooli ihmisten arjessa on muuttunut nyt, kun broadcast-television ohjelma-kaaviot ovat menettäneet merkitystään tv:n katselun siirtyessä internetiin ja kun katsojat luovat omat aikataulunsa entistä yksilöllisemmin.

Ohjelma-kaavioiden suunnittelu ja ohjelmien sijoittelu kaavioon on ollut tärkeä väline radio- ja televisiokanavien keskinäisessä kilpailussa yleisöistä. Televisio- ja radio-ohjelmistot tarjoavat käyttäjilleen samanlaisen apuvälineen oman elämänsä ja ajankäyttönsä organisoinnissa kuin juna-aikataulut matkustajille. Vuorokauden tai viikon rytmityksen ohella myös vuodenajoilla on erilainen merkitys ohjelmiston suunnittelussa. Televisiossa tarjotaan syksyllä usein uusia ohjelmia, joiden avulla kanavat profiloivat itseään keskinäisessä kilpailussa. Kesällä katselun vähentyessä esitetään puolestaan uusintoja. Perinteisesti ajan hallinnalla televisiossa on ollut myös moraalisia ulottuvuuksia. Ennen iltautuisia ei yleensä näytetä lapsille sopimattomia ohjelmia, väkivaltaiset ja seksiä sisältävät ohjelmat puolestaan sijoitetaan vielä myöhemmäksi. Suomessakin vielä 1970-luvulla oli mahdollista katsoa televisiosta illalla puoli yhdeksältä vain uutisia, koska ne lähetettiin samaan aikaan molemmilta käytössä olleilta kanavilta.

Journalismille tyypillinen tapa muistuttaa juhlapyhistä ja niihin liittyvistä rituaaleista liittyy sykliseen aikakäsitykseen, jonka merkitys on kuitenkin rapautunut modernisaation myötä. Myös ohjelma-kaavioiden ja ylipäätään mediatarjonnan merkitys ihmisten ajankäytön jäsentäjänä on vähentynyt merkittävästi. Mediamaisen monipuolistuminen varsinkin 2000-luvulla on tehnyt median käytön ajallisista rituaaleista entistä sirpaleisimpia. Perinteisen uutismedian korvaa nykyisin usein kännykkä tai kannettava tietokone, jonka avulla voi lukea, kuunnella tai katsoa tuoreet uutiset (periaatteessa) missä ja milloin tahansa. Yksilöllisessä mediamaismassa perinteiset rituaalit – kuten sanomalehden lukeminen aamulla, tv-uutisten katsominen illalla, aikakauslehden lukeminen viikonloppuna tai tv-sarjojen katsominen tiettyinä viikonpäivinä – ovat murenemassa. Yhteisöllisiä piirteitä sisältävät median käytön rituaalit korvautuvat yksilöllisellä mediamaisemalla ja aikataululla. Kun jokainen voi saada itselleen räätälöidyn *Daily Me* -mediatarjonnan, hän voi myös käyttää tuota tarjontaa aivan omassa tahdissaan.

Lopuksi

Journalismi on toiminut modernin yhteiskunnan tahdistimena, joka paitsi välittää ja luo yhteiskunnallista julkisuutta myös synkronoi yhteiskunnan instituutioiden aikarytmejä ja prosesseja sekä välittää kokemusta yhteisestä ajasta, nyt-hetkestä. Paljon puhutussa *medioitumisessa* (esim. Krotz 2009) on osittain kyse juuri siitä, että yhteiskunnan instituutiot sopeutuvat journalismin aikarytmeihin. Mutta mitä tarkoittaa medioitumisteetin kannalta se, että 2000-luvulla kehitys on kääntynyt toiseen suuntaan? Ainakin Hjarvardin (2008) vahva tulkinta medioitumisesta (ks. Ampuja, Koivisto & Väliverronen 2013) näyttää entistä ongelmallisemmalta. Journalismia ja perinteistä mediaa on yhä vaikeampi erottaa heterogeenisestä mediamaisemasta tai pitää selkeärajaisena omana instituutiona. Siksi myös väite, jonka mukaan journalismin tai median autonomia ja sitä kautta valta yhteiskunnassa edelleen lisääntyy, on muuttunut ongelmalliseksi.

2000-luvun journalismille on tyypillistä julkisuuksien ja yleisöjen fragmentoituminen. Samalla institutionaalinen journalismi on menettänyt osittain portinvartijan roolinsa internetin jäsentämässä mediamaisemassa. Julkisuuksien ja yleisöjen pirstoutuessa ja journalismin menettäessä otetaan yhteiskunnallisen keskustelun agendan asettamisessa, on ilmeistä että myös sen rooli aikatauluttajana heikkenee. Näkyvin rooli uutismedialla yhteiskunnallisen elämän tahdistajana lienee erilaisissa kohuissa ja skandaaleissa. Tosin niissäkin journalismin ja sosiaalisen median voima ja rytmit sekoittuvat tavalla, joka tekee vaikeaksi arvioida journalismin ja perinteisen median roolia.

Luultavasti kaikesta tästä kehityksestä kumpuaa myös journalismin ja journalistien epävarmuus omasta asemastaan ja tehtävästään yhteiskunnassa. Online-maailmassa on vaikeampi pysäyttää aikaa yksittäisiksi uutisvoitoiksi. Median tahdistaman ajan sijasta meillä on nyt yhä selvemmin monia rinnakkaisia aikoja, joissa yksittäiset ihmiset tai erilaiset alakulttuurit elävät. Uutisia on tarjolla kaikkialla ja koko ajan ilman perinteistä sanomalehden tai television tarjoamaa rytmitystä. Toisaalta mediateollisuuden pyrkimys pitää yllä sekä nopeatempoista, maailman tapahtumista raportoivaa portinvartijajournalismia että suunnitelmallista, sisäisesti tahdistettua ja omaa agendaa luovaa journalismia, on omiaan vahvistamaan toimittajien kokemusta kasvavista aikapaineista.

Jos journalismi on menettänyt roolinsa ajan hallitsijana, se on itse asiassa joutunut oman menestyksensä uhriksi. Uutinen on viime vuosisatojen kuluessa osoittautunut varsinaiseksi menestystarinaksi. Nykyisessä mediamaisemassa ”uutisoituminen” kuitenkin murentaa journalismin merkitystä itseoikeutettuna uutisten tuottajana. Kun uutisen arvo on perinteisesti perustunut niukkuuteen (Rantanen 2009, 126), on myös sen taloudellisen arvo asetettu kyseenalaiseksi nykyisen yltäkylläisen mediatarjonnan aikana. Journalismin rahoituskriisi on sidoksissa myös siihen, miten sen rooli asema hallitsijana ja yhteiskunnallisen elämän tahdistimena on murentunut.

Kirjallisuus

- Adam, Barbara (1990). *Time and social theory*. Cambridge: Polity Press.
- Adam, Barbara (1995). *Timewatch: the social analysis of time*. Cambridge: Polity Press.
- Adam, Barbara (2003). Reflexive modernization temporalized. *Theory, Culture and Society* 20: 2, 597–598.
- Ampuja, Marko; Koivisto, Juha & Välväronen, Esa (2013). Mediatization: Catchword, analytical tool or an emerging new paradigm? Esitelmä Nordmedia-konferenssissa Oslossa 8.–11.8.2013.
- Anderson, Benedict (2007 [1983]). *Kuvitellut yhteisöt. Nationalismin alkuperän ja leviämisen tarkastelua*. Tampere: Vastapaino 2007.
- Barnhurst, Kevin (2009). When: time in the news. *New Long Journalism Project*, Chapter 5. Saatavilla: <http://tigger.uic.edu/~kgbcomm/longnews/> (luettu 13.10.2013).
- Barnhurst, Kevin & Mutz, Diana (1997). American journalism and the decline in event-centered reporting. *Journal of Communication* 47: 4, 27–53.
- Beck, Ulrich (1999). *Mitä globalisaatio on?* Tampere: Vastapaino.
- Bell, Allan (1995). News time. *Time & Society* 4: 3, 305–328.
- Bourdon, Jérôme (2000). Live television is still alive: on television as an unfulfilled promise. *Media, Culture & Society* 22: 5, 315–56.
- Carey, James (1989). *Communication as culture. Essays on media and society*. New York: Routledge.
- Castells, Manuel (1996). *The rise of network society*. Oxford: Blackwell.
- Castells, Manuel (2009). *Communication power*. New York: Oxford University Press.
- Deuze, Mark (2005). What is journalism? *Journalism*, 6, 442–464.
- Ekecrantz, Jan (1994). Journalism viestintänä. Kolme ajankuvaa. *Tiedotustutkimus* 17: 4, 4–23.
- Ekecrantz, Jan (2001). Postmodern times? A comparative study of temporal constructions. Paper presented at the 15th Nordic Conference on Media and Communication Research, Reykjavik 11–13.8. 2001.
- Ekecrantz, Jan & Olsson, Tom (1994). *Det redigerade samhället*. Stockholm: Carlsson.
- Ellis, John (2000). *Seeing things: television in the age of uncertainty*. London: Tauris.
- Eriksen, Thomas Hylland (2001). *Tyranny of the moment. Fast and slow time in the information age*. London: Pluto Press.
- Feuer, Jane (1983). The concept of live television: ontology as ideology. Teoksessa: Kaplan, Ann E. (toim.). *Regarding television: critical approaches*. Los Angeles: The American Film Institute, 12–21.
- Franciscato, Carlos (2005). Journalism and change in experience of time in Western societies. *Brazilian Journalism Review* 1: 1, 155–175.
- Giddens, Anthony (1992). *The consequences of modernity*. London: Polity.
- Giddens, Anthony (1999). Runaway world: The Reith lecture revisited. November 1999. Saatavilla: <http://www.bbc.co.uk/radio4/reith1999/lectures.shtml> (luettu 18.5.2012).
- Groth, Otto (1960). *Die unerkannte Kulturmacht I. Grundlegung der Zeitungswissenschaft (Periodik)*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Harvey, David (1989). *The condition of postmodernity*. Oxford: Basil Blackwell.
- Herkman, Juha (2011). *Politiikka ja mediajulkisuus*. Tampere: Vastapaino.
- Hjarvard, Stig (2008). The mediatization of society. A theory of the media as agents of social and cultural change. *Nordicom Review* 29: 2, 105–134.
- Honoré, Carl (2008). *Slow – elä hitaammin!* Helsinki: Bazar.
- Hoskins, Andrew (2001). Mediating time. The temporal mix of television. *Time & Society* 10: 2–3, 213–233.
- Hunter, Paul (1998). News and new things. Contemporaneity and the early English novel. *Critical Inquiry* 14: 3, 493–515.
- Innis, Harold (1995 [1951]). *The bias of communication*. Toronto: University of Toronto Press.
- Iyengar, Shanto (1991). *Is anyone responsible?* Chicago: University of Chicago Press.
- Jaworski, Adam; Fitzgerald, Richard & Morris, Deborah (2003). Certainty and speculation in news reporting of the future. *Discourse Studies* 5: 1, 33–49.
- Juntunen, Laura (2011). *Leikkaa-liimaa-journalismia*. Viestinnän tutkimusraportteja 4/2011. Viestinnän tutkimuskeskus CRC. Helsinki: Unigrafia. Saatavilla: http://www.helsinki.fi/crc/julkaisut/leikkaaliimaa_raportti.pdf (luettu 18.5.2012).

- Juntunen Laura (2009). Journalistinen etiikka kriisissä: Kiireen ja kilpailun haasteet toimittajien ammatilliselle itsekurille. *Media & Viestintä* 32: 2, 31–47.
- Jyrkiäinen, Jyrki (2008). *Journalistit muuttuvassa mediassa*. Tiedotusopin laitoksen julkaisu, Sarja B 50/2008. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Kern, Stephen (1983). *The culture of time and space 1880–1918*. Cambridge & London: Harvard UP.
- Krotz, Friedrich (2009). Mediatization: A concept with which to grasp media and social change. Teoksessa: Lundby, Knut (toim.). *Mediatization*. New York: Peter Lang, 21–40.
- Lash, Scott & Urry, John (1994). *Economies of sign and space*. London: Sage.
- Matikainen, Janne (2011). Yleisöjen sukupolvet – vastaanottajista tuottajiin. Teoksessa: Matikainen, Janne (toim.). *Muuttuvat mediat – haasteelliset sukupolvet*. Helsinki: Infor, 7–13.
- Nerone, John & Barnhurst, Kevin (2003). US newspaper types, the newsroom and the division of labor 1750–2000. *Journalism Studies* 4: 4, 435–449.
- Nowotny, Helga (1994). *Time: the modern and postmodern experience*. Cambridge: Polity Press.
- Nylund, Mats (1995). Aika ja uutisvälitys. *Tiedotustutkimus* 18: 4, 61–68.
- Paajanen, Salla (2010). Kiireen vaarat. *Journalisti* 3/2010.
- Patterson, Thomas, E. (1998). Time and news: the media's limitations as an instrument of democracy. *International Political Science Review* 19: 1, 55–67.
- Ramonet, Ignacio (2001). *Median tyrannia*. Helsinki: WSOY.
- Rantanen, Terhi (2009). *When news was new*. Chichester: Wiley-Blackwell.
- Roscho, Bernard (1999 [1975]). Newsmaking. Teoksessa: Tumber, Howard (toim.) *News: A Reader*. Oxford: Oxford University Press, 32–36.
- Rosenberg, Howard & Feldman, Charles S. (2008). *No time to think. The menace of media speed and 24-hour news cycle*. New York: Continuum.
- Scannell, Paddy (1996). *Radio, television and modern life*. Oxford: Blackwell.
- Schlesinger, Philip (1977). Newsmen and their time machine. *The British Journal of Sociology* 28: 3, 336–350.
- Silverstone, Roger (1994). *Television and everyday life*. New York: Routledge.
- Tuchman, Gaye (1972). Objectivity as stratgic ritual. *The American Journal of Sociology* 77: 4, 660–679.
- Tuchman, Gaye (1978). *Making news*. New York: Free Press.
- Uskali, Turo (2001). *Innovaatiot ja journalismi*. Helsinki: Infor.
- Virilio, Paul (1998). *Pakonopeus*. Helsinki: Gaudeamus.
- Virilio, Paul (2000). *Polar Inertia*. London: Sage.
- Väliverronen, Esa (1996). *Ympäristöuhkan anatomia. Tiede, mediat ja metsän sairaskertomus*. Tampere: Vastapaino.
- Väliverronen, Esa (2003). Mediating Time: On the construction of genetically modified futures in television news. Teoksessa: Hovi-Wasastjerna, Päivi (toim.). *Media culture research programme*. Helsinki: Ilmari.
- Väliverronen, Esa (2004). Stories of the “medicine cow”: representations of future promises in media discourse. *Public Understanding of Science* 13: 4, 363–377.
- Väliverronen, Esa (2007). *Geenipuheen lupaus*. Viestinnän julkaisu 13. Helsinki: Yliopistopaino.